

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ: Po teście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W teście 1 mm w 4 szpalcie (szer. szp. 69 mm) 8.— Zł. Drobne za słowo 24 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej 3 słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 138.

Kraków, wtorek 18 czerwca 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję rękopisy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 Zł., z odnośnikiem do domu 5 Zł.

Pościg za cofającą się armją francuską.

Wojska niemieckie posunęły się poza Paryż. — Sukcesy ataków na linię Maginota.

Główna kwatera wodza, 16 czerwca. — Naczelna Komenda armji niemieckiej donosi:

Na całej przestrzeni od dolnej Sekwany do Mozy pościg odbywa się w dalszym ciągu. Pobite armje francuskie zostały zupełnie rozproszone. W rozmaitych miejscach nieprzyjacielskie oddziały wojskowe poddają się bez walki. W ostatnich dniach występujące do walki oddziały nieprzyjaciela zostały utworzone z pośpiesznie pozbieranych resztek pobitych dywizyj i oddziałów zapasowych.

Od dnia 5 czerwca dostało się do niewoli ponad 200.000 jeńców. Zdobytego materiału wojennego nie dało się narazie obliczyć.

Paryż został w dniu 14 czerwca obsadzony i wojska przemaszerowały przez miasto. Nad zamkiem w Wersalu, gdzie w roku 1871 ukształtowały się wojska Niemiec, a w roku 1919 przypięczone zostały hańbą, powiewa flaga wojenna Rzeszy.

Na południe od lasu Argońskiego nieprzyjaciel został odrzucony ku południu.

wemu wschodowi i zmuszony do zmiany kierunku odwrotu.

W dniu 14 czerwca eskadry lotnicze wszystkich gatunków dokonały wielkiego ataku na linię Maginota na froncie Saary. Umocnienia, fortyfikacje, stanowiska artylerji piechoty, jak również kolumny marszowe były bombardowane przez cały dzień.

Oddziały wojsk lądowych, popierane artylerją wdarły się na pole fortyfikacji linii Maginota i zdobyły na nieprzyjaciela liczne umocnienia. Silna fortyfikacja Saaralben została zdobycia.

W rejonie Verdun — Metz — Belfort ataki lotnicze kierowały się na miejsca koncentracji wojsk, oraz ruch na torach kolejowych i szosach. Zniszczono liczne pociągi, zerwano wiele torów kolejowych. Także i w pozostałej części Francji niemieckie oddziały lotnicze osiągnęły duże sukcesy podczas nalotów na lotniska, ważne linje kolejowe i cofające się kolumny.

Łączne straty nieprzyjaciela w powietrzu

wyniosły w dniu 14 czerwca 43 samoloty, z czego 13 zostało zestrzelonych w walce powietrznej, 9 przez artylerję przeciwlotniczą, a reszta została zniszczona na ziemi. Pięć samolotów niemieckich zaginęło. Straty przeciwnika w dniu 13 czerwca podniosły się o 10 samolotów do ogólnej liczby 29, straty niemieckie o 4 samoloty do łącznej liczby 6.

W rejonie Narvik obsadzono w ostatnich dniach bez walki Harstad i Tromsø.

Oddział wybranych wojsk górskich, który w dniu 2 czerwca wyruszył z okolic Fauske przez górskie bezdroża ku północy, nawiązał w dniu 13 czerwca połączenie z grupą Narvik. Wyróżnił się szczególnie kpt. Baithasar, który zestrzelił 20 nieprzyjacielskich samolotów w walce powietrznej, a 11 zniszczył na ziemi, i porucznik Weber z pułku piechoty, który dzięki niezwykłej odwadze osobistemu udziałowi w akcji, przelał połączenia elektryczne, mające służyć do wysadzenia mostu i zapewnić swobodny przemarż wojskom niemieckim.

Rząd Reynauda upadł! Marsz. Petain nowym premierem.

General Weygand zastępcą premiera.

Genewa, 17 czerwca. — Radjo francuskie donosi, że premier Reynaud podał się do dymisji i nowy gabinet został stworzony pod przewodnictwem marszałka Petain.

Zastępcą premiera został generał Weygand.

wywozi się zagranicę, przyczem Anglia była jednym z odbiorców wyższych gatunków owocowych i jarzyn. Transporty tych artykułów wysyłano do Rouen, największego miasta regionalnego i najważniejszego portu węglowego Francji.

Tu przybywały z angielskich portów Walji transporty węgla, skąd następnie drogą wodną były transportowane do Paryża i do okręgu przemysłowego Lyonu i Orenzoitu. Wprawdzie Rouen jako port ostatnio został zamajoryzowany przez Havre, mimo to jednak przywóz ładunków do tego portu jest wciąż bardzo poważny, jako że odgrywa on rolę portu morskiego Paryża. Znaczne obszary w porcie zajmują doki naftowe łącznie z rafinerjami, stającymi własnością francuskiego przemysłu naftowego. Znajdujące się tam fabryki przemysłu chemicznego nastawione są na eksport, zaś tkanie bawełny, przetwarzające bawełnę, sprowadzaną z zagranicy, produkują znane materiały, sporządzane z kolorowych nici bawełnianych. Rouen jest siedzibą okręgowej izby handlowej, której podlega przemysł w Havrze.

Bohaterski czyn włoskiego kontrtorpedowca

(:) Rzym, 17 czerwca. Specjalny komunikat agencji Stefani opisuje bohaterski czyn kontrtorpedowca „Calatafimi”, który znalazł się w walce z dziesięcioma jednostkami morskimi nieprzyjacielskimi.

O godzinie 4.10 posterunki obserwacyjne kontrtorpedowca ujrzaly koło Rocca dwa statki nieprzyjacielskie, a zarazem potem jeszcze dwa dalsze. Kontrtorpedowiec „Calatafimi” przeszedł natychmiast do ataku.

Ponieważ cztery nieprzyjacielskie kontrtorpedowce, jak się wkrótce okazało, konwojowane były przez kilka krążowników, stosunek sił wynosił 1:9. Cztery kontrtorpedowce otwaryły ogień na „Calatafimi”, który odpowiedział dwoma strzałami torpedowymi, za którymi nastąpiły dalsze. Jeden kontrtorpedowiec nieprzyjacielski został cennie trafiony i szybko zatonął. Drugi kontrtorpedowiec został ciężko uszkodzony.

Nieprzyjacielska eskadra była zaskoczona szybkością działania „Calatafimi”, popartej ogniem artylerji nadbrzeżnej i oddaliła się szybko, kierując się na otwarte morze.

Zatopiono brytyjski krążownik „Calypso”.

Reuter przyznaje się do storpedowania krążownika przez włoską łódź podwodną.

(1) Kopenhaga, 17 czerwca. Agencja Reutersa urzędowo donosi o zatopieniu krążownika „Calypso” przez włoską łódź podwodną na morzu Śródziemnym.

Pozatem przyznaje się Reuter do zatopienia dwóch mniejszych jednostek brytyjskiej marynarki wojennej, mianowicie „Myrtle” i „Ocean Sunlight”, które natknęły się na miny u wybrzeży brytyjskich.

Zwycięski marsz na przód na całym froncie.

Zdobycie twierdzy Verdun wraz ze wszystkimi fortami. — Pościg za pobitym nieprzyjacielem przekroczył Loarę. — Przetłamano linje odwrotowe cofających się Francuzów z frontu Saary i Renu. — Przetłamano linje Maginota między St. Avoird i Saaralben. — Przekroczenie górnego Renu na wschód od Kolmaru. — Uszkodzono około 30 pociągów kolejowych. — Nowe sukcesy niemieckich łodzi podwodnych.

(§§) Berlin, 17 czerwca. Naczelna komenda armji niemieckiej komunikuje:

Na całym froncie od Kanatu La Manche aż do granicy szwajcarskiej ofensywa wojsk niemieckich czyni zwycięskie postępy.

Przy pościgu za pobitym nieprzyjacielem w kierunku Loary rywalizują ze sobą jednostki zmotoryzowane i niezmotoryzowane, prześcigując się w olbrzymich marszach i wyprzedzając częstokroć uciekającego i wyczerpanego nieprzyjaciela. Cyfra jeńców wzrasta nieustannie.

Nieustannie ataki lotnictwa zwrócone są z niezwykłą skutecznością przeciwko oddziałom nieprzyjacielskim, cofającym się kolejami i szosami ku Loarze. Na potudniowy wschód od Paryża i nad górną Marną silne oddziały pancerne i zmotoryzowane niezmordowanie prą ku południowi. Przekroczone wyżynę Lengres. Wskutek tego przerwano linje odwrotowe wojsk francuskich, cofających się z odcinka Saary i Renu. Zdobyto twierdzę Verdun wraz ze wszystkimi jej fortami. Zajęto również silne fortyfikacje w okolicy Longuyon. Na froncie Saary przetłamano linje Maginota pomiędzy St. Avoird i Saaralben.

Na wschód od Colmaru przekroczone, atakując na szerokim odcinku frontu górny Ren. Lotnicy bojowi i baterje artylerji przeciwlotniczej wspierały skutecznie pochód wojsk lądowych.

Pozatem na całym froncie eskadry samolotów bojowych, nurkowych i myśliw-

skich atakowały pozafrontowe połączenia nieprzyjaciela na wielką skalę. W wielu miejscach rozproszone kolumny marszowe i przerwano bombami linje kolejowe. Ogółem trafiono bombami około 30 pociągów kolejowych. Wiele pociągów z amunicją wyleciało w powietrze.

Ogólne straty nieprzyjaciela w powietrzu wyniosły wczoraj 46 samolotów. Z tego zestrzelono w walkach powietrznych 12, artylerją przeciwlotniczą 9, resztę zniszczono na ziemi. 7 samolotów niemieckich zaginęło.

Niemieckie łodzie podwodne mogą się poszczycić dwoma nowymi sukcesami. Jedna łódź podwodna po powrocie do portu zameldowała o zatopieniu jednego transportowca, naładowanego wojskami, o pojemności 12.000 ton w dniu 30 maja. Inna łódź podwodna storpedowała jeden brytyjski krążownik pomocniczy o pojemności około 14.000 ton.

Między Sommą i Sekwaną

— Kraków, 17 czerwca. Operacje niemieckich wojsk rozwija się planowo w kierunku dolnego biegu Sekwany i Marny — czytamy w komunikacie naczelnej komendy armji niemieckiej. — Wojska niemieckie wkroczyły zatem na obszar, którego struktura gospodarcza wybitnie różni się od oblicza gospodarczego rejonu Francji północnej.

Z charakteru krajobrazu, leżącego między Sommą i Sekwaną wynika wyraźnie, że Francja jest krajem rolniczym. Liczne mniejsze gospodarstwa rolne, przeplatane majątkami ziemskimi, a również miasteczka i gminy czynią wrażenie typowo wiejskie. Olbrzymie przestrzenie pól obsiane są pszenicą i obsadzone kartoflami, oraz burakami cukrowymi. Wśród nich widać mniejsze gospodarstwa ogrodnicze i szkółki drzew owocowych. Stąd wywozi się naj-

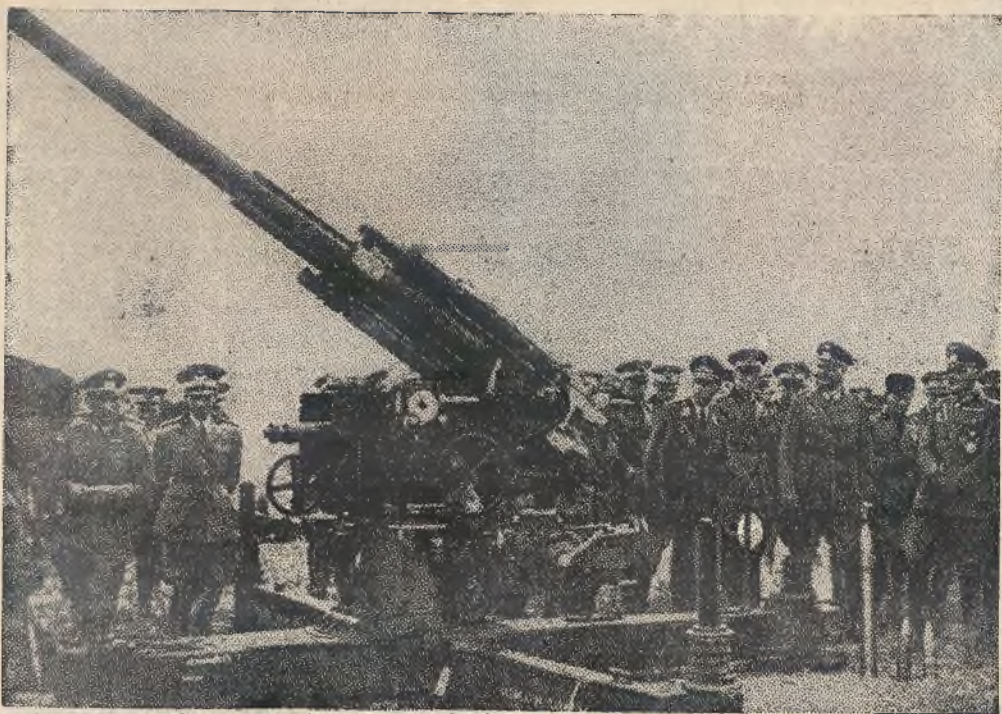
lepsze jarzyny i najprzedniejsze owoce, spozywane chętnie nie tylko w Paryżu, ale wywożone zagranicę.

Uprawa jarzyn i owoców wiąże się tam ściśle z hodowlą kwiatów i produkcją nasion kwiatowych. Na łakach wzdłuż wybrzeża Oceanu Atlantyckiego kwitnie hodowla bydła.

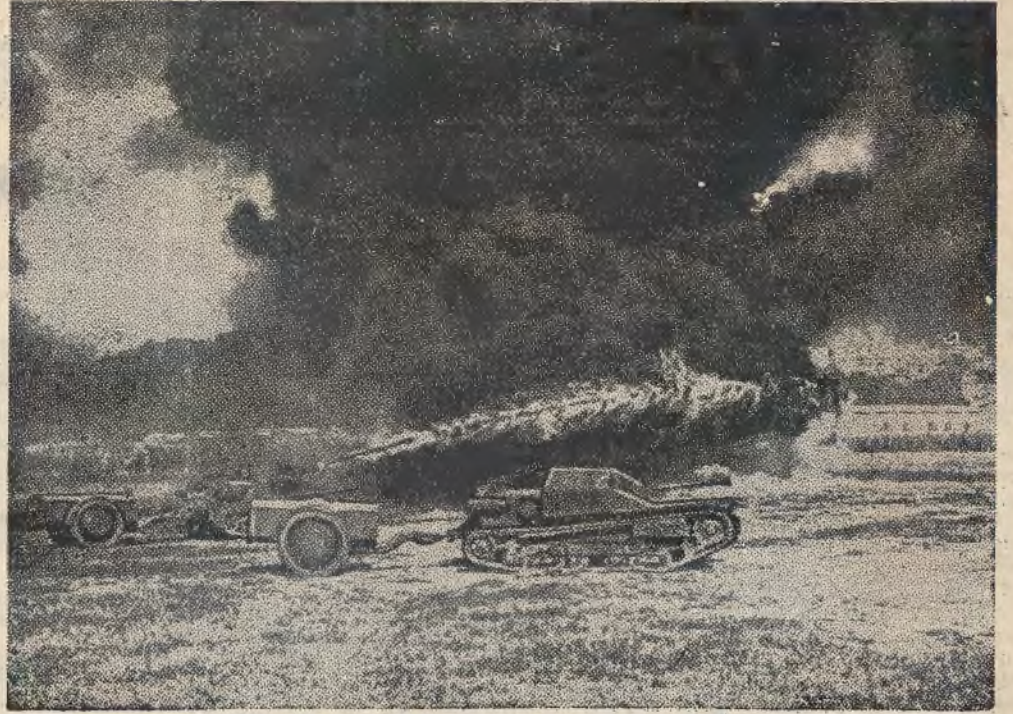
Miasta w tym rejonie posiadają liczne fabryki przetwórcze, związane ściśle z produkcją rolną. Są to fabryki konserw, cukrownie, serowarnie i przedsiębiorstwa handlu zbożami i jarzynami. Konsumentem produkcji rolniczej obszarów, położonych między Sommą i Sekwaną jest w pierwszym rzędzie Paryż, miasto liczące ponad 4 miliony mieszkańców.

Sekwana i szereg złączonych z nią kanałów stanowią doskonałe arterje transportowe. Znaczna część produkcji rolniczej

Obrzynnie działa przeciwlotnicze na lotni sku we Włoszech.

Włoskie czołgi i młotacze ognia w akcji.

W krainie słońca.

Kraków, w czerwcu.

Dziś, kiedy Włochy stanęły po stronie Niemiec i wypowiedziały wojnę zachodnim demokratycznym, kiedy szpalty dzienników na całym świecie przepełnione są artykułami o Włoszech, warto i nam przypomnieć sobie ten i ów szczegół.

Królestwo włoskie obejmuje w Europie półwysep Apeniński, wyspy Sardynię i Sycylię, o łącznej powierzchni 310,122 km. kw. oraz Albanję o powierzchni 37,554 km. kw.

Położenie półwyspu Apenińskiego jest bardzo dogodna, gdyż otaczają go z trzech stron morza: Adryatyckie, Joniskie i Tyrreńskie, a od północy odcina od reszty lądu europejskiego wielki łuk Alp. Na południe od Alp rozciąga się wielka i żyzna nizina lombardzka, przez którą przepływa rzeka Po (Pad).

Klimat we Włoszech, zwłaszcza południowych, jest wybitnie morski,

w częściach jednak północnych znacznie ostrzejszy. W starożytności śnieg i mróz nie były we Włoszech taką rzadkością, jak dzisiaj. Liczne malownicze jeziora południowe jak Como, Garda, Lago Maggiore świadczą o tem dobitnie.

Roślinność we Włoszech zmieniła się w ciągu wieków zupełnie.

W starożytności był to kraj pokryty wielkimi lasami, które dopiero pod panowaniem Rzymian przetrzebiono, wprowadzając uprawę pożytecznych drzew. Winną latorośl, drzewa oliwne i figowe, cyprys i pinje, laur i mirt przynieśli do Włoch już koloniści greccy. Później sami Rzymianie rozwinęli uprawę wszelkich jarzyn i owoców, które sprowadzili z Azji lub Afryki. Tak charakterystyczne dziś dla Włoch południowych drzewa cytrynowe i pomarańczowe sprowadzili tam dopiero Arabowie w wiekach średnich. Na szeroka skalę zakrojony plan przemianienia Włoch w olbrzymi ogród owocowy, został w ostatnich czasach wypracowany na polecenie Mussoliniego, w związku z czym dziesiątki tysięcy drzew sadzono tam corocznie.

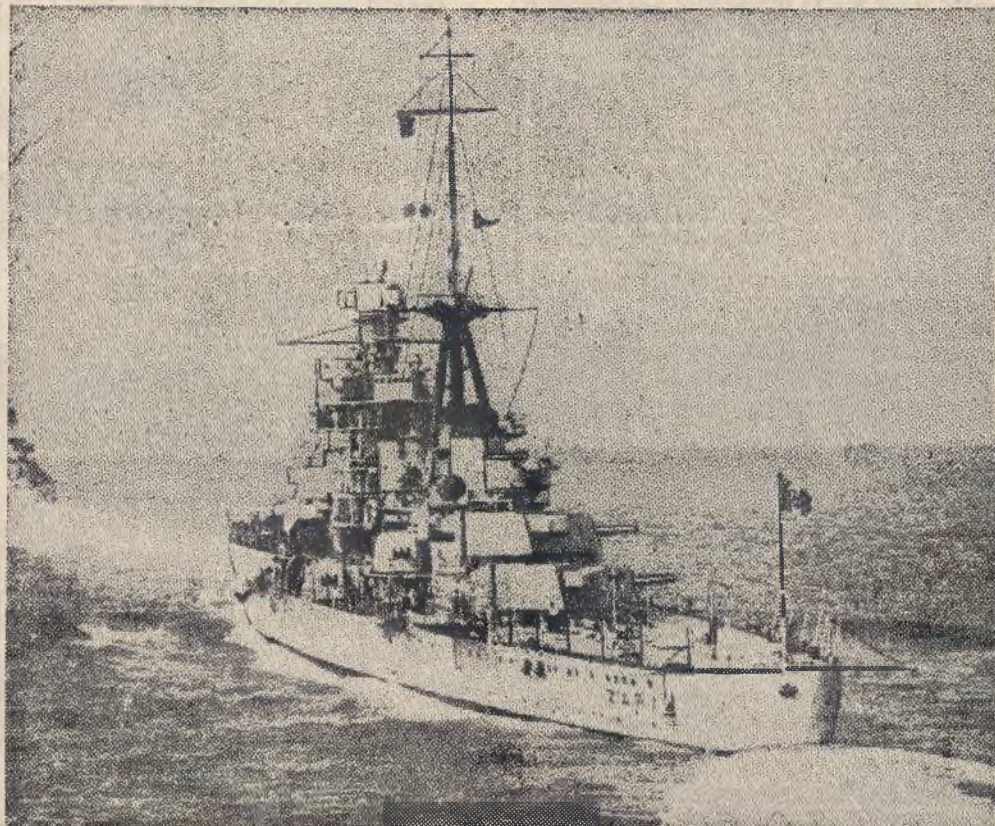
Gleba we Włoszech jest bardzo urodzajna, na której znakomicie rodzi się pszenica. Role, ogrody i winnice zajmują 53,8% powierzchni, drzewa kasztanowe 1,4%, lasy 14,3%, łąki i pastwiska 1,2%, oraz nieużytki 29,3%.

Pod względem gospodarczym Włochy są prawie samowystarczalne.

Na szeroka skalę jest zakrojona uprawa pszenicy, kukurudzy i ryżu, bardzo wyso-

Owlozenia włoskiej artylerji.

Włoski krążownik „Pola”.

ko też stoi warzywnictwo, uprawa winnej latorośli i drzew owocowych, głównie moreli. Tu i ówdzie uprawiają bawełnę, a na Sycylii są plantacje trzciny cukrowej. Chów bydła, owiec i świń, znanym był we Włoszech od czasów najdawniejszych, a dziś zajmuje jedno z pierwszych miejsc. Duże znaczenie ma też hodowla jedwabników.

Jeżeli chodzi o bogactwa mineralne, to musimy wspomnieć o rudzie żelaznej i cynku, oraz o niewyczerpanych wprost ilościach siarki, zwłaszcza na Sycylii. Mieszkańcy na wybrzeżach zajmują się rybo-

łówstwem, połowem gąbek, koralu i wydobyciem soli.

Przemysł we Włoszech stoi bardzo wysoko, zwłaszcza włókienniczy.

Ponadto znane są na cały świat fabryki maszyn i samochodów w Medjolanie i Turynie, fabryki chemiczne, przemysł ceramiczny, szklany i zdobniczy w Wenecji, no i fabryki makaronu, wśród których pałmę pierwszeństwa dzięży Neapol.

Włochy słyną nie tylko z lazurowego nieba ale i z licznych miast, z których pierwsze miejsce należy się oczywiście „Wiecznemu Miastu” Rzymowi, stolicy państwa,

nał rzeką Tybrem. Miasto to posiada nieocenione zabytki budowlane z dawnych czasów, na których jest wyryte niejedno stulecie. Piękno Włoch od dawien dawna było siłą atrakcyjną dla licznych pisarzy i artystów, którzy szukali natchnienia wśród starożytnych ruin, na tle przepięknej natury. Piękno Italji podkreślił między innymi jeden z poetów w następującym wierszu:

Kocham twe Alpy śnieżyste,
Twa niebo w wiecznym lazurze,
Pól twoich piękno wieczyste,
I boskie dzieła w marmurze.

W istocie każde niemal miasto posiada jakąś atrakcję: Wenecja — kanały, które zastępują ulice; nad Neapolem króluje Wezuwusz; Florencja słynie z dzieł sztuki, a nawet wulkan Etna na Sycylii zdumiewa swą wysokością (3,279 m).

Państwo włoskie, które wyrosło na gruzach dawnego imperjum rzymskiego przejęło te tradycje dawnych Rzymian. Mimo, że zjednoczenie Włoch nastąpiło dosyć późno, bo w roku 1870, jednak Włosi odegrali wybitną rolę w życiu kulturalnym świata już parę wieków przedtem. Już wieki średnie wydały takich pisarzy jak Dante, Petrarca, czy Boccaccio, a język literacki wykształcił się w wieku XIII-tym. Sztuka włoska doszła do największego rozkwitu w dobie Odrodzenia, a dzieła sławnych malarzy i artystów jak Rafael, Leonardo da Vinci, Tycjan, Michał Anioł i dziesiątki innych budzą do dziś dnia podziw.

Jeżeli zastanowimy się nad pobudkami, jakie skłoniły Włochy do wypowiedzenia wojny Francji i Anglii, to przekonamy się, że antagonizm, zwłaszcza włosko-francuski, istniał już od szeregu lat po wojnie światowej. Jeszcze w czasie gabinetu Tardieu we Francji, Mussolini postawił

żądania rewizji traktatów pokojowych.

Jeżeli bowiem porównamy, że Francja posiada okragło 550.000 km. kw. obszaru i olbrzymie imperjum kolonjalne, z wielkim zasobem surowców, a do tego ledwo 40 milionów mieszkańców, a Włochy obejmują okragło 320.000 km. kw. i do tego ponad 45 milionów ludności, a kolonie ich (Trypolitania, Erytreja, Somali wł. i Abisynja) nie mogą równać się z posiadłościami francuskimi, to zrozumieć dlaczego Włochy, zdecydowały się na licznych, bezkutekcyjnych zresztą konferencjach i próbach zgłagodzenia antagonizmu, rzucić swój mlecze na szalę. Blmbam.

Grypano tem słyszal!

ILE ŁOSI JEST NA ŚWIECIE?

Jak wiadomo, używane są losie jako zwierzęta pociągowe zarówno w Szwecji, Norwegii, jak też w Rosji północnej. Są to zwierzęta niezwykle silne i szybkie i spełniają rolę naszych koni. Wobec tego, że w ostatnich czasach połowano bardzo intensywnie na losie w Szwecji, wydał tamtejszy rząd zakaz dalszego tępienia tego szlachetnego zwierzęcia, aby nie uszczuplić jego liczebności. Rocznie zabijano na polowaniach około 6.000 losi. Trudno dokładnie obliczyć ilości losi w Europie, według odstrzału jednak można sądzić, że żyje ich co najmniej stokilkadziesiąt tysięcy.

KRÓLOWIE KOJARZA MAŁŻENSTWA.

Niektórzy wielcy ludzie mieli dziwną pasję do kojarzenia małżeństw i to często celem zadowolenia jakiejś złośliwej fantazji, gdy dobrani małżonkowie odznaczali się zazwyczaj fizycznym i moralnym niedobraniami, tworząc groteskowe stadła. Takie zamięłowanie do kojarzenia małżeństw wykazywał Ludwik XIV, który, przypatrując się pewnego razu występującym na dworskim festynie karłom, postanowił wychować miniaturową rasę ludzką przez ko-

jarzenie liliputów między sobą. Okazało się jednak, że natura wzięła w tym małżeństwach odwet i dzieci karłów, pożenionych przez króla, były normalnymi ludźmi. Niezrażony tem niepowodzeniem król Ludwik XIV snuł swoje eugeniczne plany dalej, i żenił ludzi, dobierając ich według urody. Dobierał przytem ludzi z różnych sfer i różnych poziomach umysłowych, ale obdarowanych przez naturę dużą urodą. Jak wzmiankuja współcześni pamiętnikarze, drugi ten eksperyment udał się daleko lepiej, niż pierwszy i potomkowie tych małżeństw odznaczali się wielką urodą. Mniej miłe upodobania i bardziej złośliwe miał słynny despota, cesarz Neron, który żenił ludzi, dobierając ich z punktu widzenia przeciwieństw. Pewnego razu kazal jednemu rzymskiemu szlachcicowi ożenić się z żebraczką, bez nosa i rąk. Rzymianin, chcąc nie chcąc musiał wykonać rozkaz cesarza, który urządził niezwykle huczne wesele i bawił się na nim świetnie. Tenże cesarz zauważył pewnego razu wysoką piekna chrześcijankę, którą prowadzono na stracenie i postanowił ją wydać zamaż za swojego nadwornego wesołka, bardzo niskiego wzrostu i bardzo pokracznego. Również Napoleon I dziwne miał upodo-

bania do kojarzenia małżeństw w swoim otoczeniu. Wydał on zamaż swoje siostry, pożenił braci i dalszych krewnych, a również ingerował bardzo często w stosunki rodzinne swoich dworzan, żeniąc ich według swojego upodobania, oczywiście, nie pytając się nigdy o zdanie, czy projektowany mariaż jest miły zainteresowanym osobom.

DIWNE JEZIORA.

Wobec wylewu Wisły, o którym ostatnio tyle się mówiło warto wspomnieć o jeziorze Wakatipu w połudn. Nowo Zelandji, które odznacza się też tem, że co kilka minut podnosi się i opada o siedem i pół centymetra. Przyczyna tego dziwnego falowania jest nieznana. Jezioro to posiada kształt litery S., długie jest na 80 km, a szerokie na 5 km. Na wyspie Cejlon jest jezioro jeszcze dziwniejsze, zwie się ono Batticalao i sławne jest z tego, że wieczorami, a zwłaszcza w czasie pełni księżyca wydobywają się z niego jakby tony spieniu. Również dziwnym jeziorem jest jezioro na wyspie Kildia, koło Murmanii na morzu Północnem. Składa się ono z pięciu warstw, a mianowicie górna warstwa głębokości mniejwięcej metra obejmuje słodką wodę druga warstwa poniżej wodę lekko słoną, trzecia warstwa wkońcu jest lekko zaróżowiona przez mikroby, w końcu ostatnia warstwa przesycona jest kwasem siarkowym. Najdziwniejsze jest to, że poszczególne warstwy wody nie mieszają się ze sobą.

